

Előfizetési feltételek
 helyben házhoz bors-
 va vagy vidékre postán
 küldve
 egész évre 6 frt — kr
 fél évre 3 frt — kr
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 3
 kr. Kereskedők és gyá-
 rosok külön árkedvez-
 ményben részesülnek.
 Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda

Kiadóhivatal:
 Nagyenyedi Könyv-
 nyomda és Papírra-
 gyár Részvénytársaság
 Fűtér 38. szám alatt,
 hova egy a lap szelle-
 mi részét illető köz-
 lemezyek, mint az
 előfizetések és
 hirdetések ber-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
 nak vissza.

Magyar ifjak katonai nevelése.

A nemzeti párt programjának azon egyetlen pontja, melyből határozottan érthető, hogy mit akar, megvalósult azon törvényjavaslattal, melyet a magyar kormány folyó hó 26-án az országgyűlés elé terjesztett. És megvalósult oly módon, hogy az 1867 XII. törvényzikk tizedik szakaszában körülírt felségjoggal sem jó összeütközésbe.

A siker, melyet a magyar kormány kivívott, nem csak azért meglepő, mert az előkészületeiről semmi sem jutott köztudomásra, hanem azért is, mert a politikai titkok beavatottjai szerint még azok a tervezetek is szüneteltek 1894. óta, amelyek a közös hadügyi kormány megbízásából, a delegáció magyar tagjainak ismételt sürgetéseire, korábban megindultak.

Ezen törvény értelmében a Ludoviceum teljes magyar tisztképző akadémiává fog átalakulni, amely évente átlag 300 tisztet és hadapródot szállíthat a hadseregnek. Ekkora számra azonban a mi honvédségünknek nincs szüksége; a főlöslég tehát meg a közös hadsereg kötelékébe, aminek útját a közös hadse-

reg tisztképző intézetének egyenlő rangra emelése egyengeti és biztosítja.

Ez lesz az egyik bővizű csatorna, melyen a magyar ifjak a közös hadsereg tiszt karába juthatnak. S ez annál jobb út, mert a czélért, a közös hadsereg tiszt karba jutásáért, s vele sok intelligens ifju megélhetéseért nem kell a nemzeti nyelvű és nemzeti műveltség köréből származó s egyedül igazan testet-lelket tápláló nevelésről lemondaniok.

De egy másik hatalmas ér is nyílt meg e czél szolgálatában ugyanezen úpon. A közös hadsereg tanintézeteiben fenntartott m. kir. alapítványi helyek száma 120-ról 250-re fog emelkedni. A közös véderő tehát szorosabb kötelékbe lép a magyar társadalommal; a nemzetnek pedig módja nyílik arra, hogy képességeihez, erkölcsi és anyagi sulyához méltó helyet foglaljon el a monarchia katonai szervezetében.

Valóban áldás kíséri a magyar királynak itthoni lépéseit! Tegnap egy kegyeletes tényvel hódította meg a magyar embernek a lovagiasság iránt különösen érzékeny lelkületét; ma pe-

dig egy elhatározó fontosságu lépéssel lefegyverzi a szabadelvű párt legerősebb ellenfelét. A nemzeti párt egyetlen programpontját is elvesztvén, immár csak a pierrev negációra vállalkozhatik, ha fenntartja ellenzéki álláspontját.

A „nemzeti“ elnevezés eddig sem volt kizárólagos pártbírtok sohasem. Ami ezen jeligében megvan, az minden magyar pártnak a vágyakozásával találkozik. Még tin Zichy Nándor is szívesen látja e téren a vívmányokat. Apponyinak mindenesetre érdeme marad, hogy kitartóan hangoztatta ezen elv igényeit. A megvalósítás érdeme azonban, ami mindenesetre nagyobb lesz az előbbinél, a mostani magyar kormány elvitázhatalan nagy sikere. Jele annak, hogy ez a kormány a király bizalmát esonkitatlanul bírja. S jele egyszersmind annak, hogy a Felség jóakarata nemzeti erősödésünk legbiztosabb záloga.

A Bethlen-főiskola tanárainak választásához.

Sok mindenféle huza-vena után valahára reá került a sor a Bethlen-főiskola gimnáziumának üresedésben levő, részben újon-

tekén; a másikat, sajnálatom, nem tudtam el-
 tenni, mert . . . megettem.

* * *

Hideg zimankós idő volt, amilyen csak lehet nálunk februárban. Éppen úgy verte a hó az ablakomat, mint most az eső. Barátságos meleg szobából nézem az idő fergegét, midőn kapum előtt megáll szegényes öltözetben, faragatlan botjára támaszkodva egy öreg rendű oláh parasztnő. Néz, gondolkodik: bejőjön-e? ne jőjön? Koldusasszony-nak néztem. Kimegyek hozzá. Köszön illedelmesen s kéri:

- Ez az iskola?
- Ez — mondám röviden.
- Oh be jó! Talán ön a tanító?
- Igen.
- Oh, ez még jobb.

— De hát jőjön be neni, mert ilyen csunya időben a kutya is csak becsületből megki ugatni.

Bejött s elmondja, hogy ő tul a vizen lakik a szomszéd faluban. Van egy 13 éves fia, semmi vagyona nincs, de hallotta, hogy itt ingyen tanítanak, ő szeretné ezt a fiát iskolába adni. A többi gyermekéi tudatlanul nőttek fel, iszákosak, rosszak; előre irtózik, mi lesz vele majd, ha nem bírja a munkát. A fiu jó, engedelmes, csak nagyot hall. Most az utcán czelleng, de ha befogadnám az iskolába, tanítanom egy-két évig: beadná

TÁRCZA.

Az én „jutalmam.“

„Küzdve küzdj, bizva bízzal.“
 (Ez a tanító tragédiája.)

Soha meg annyit nem panaszkodtunk sorunk mostohasága miatt, mint jelenleg, pedig rövid időközökben folyton történik valami lépés a tanítók anyagi helyzetének javítására.

Az igaz, hogy ezek a folyton való javítások nem boldogítják a rég szolgáló tanítókat. Reánk 20—25 éves tanítókra leginkább illik Reb Menachem Cziczeszbeiszter egyik átkozódása: „Mindég ozzol vigasztoljonok thégedet, hogy gyűvöben jabb dalgad lesz!“

Azokban, tisztelt kartársak, ne csüggedjünk. Tekintsünk hosszú szolgálatunk idejére s merítsünk vigasztalást a nemesen töltött élet tudatából.

A „quem dii odere . . .“ ha nem is a régi borzasztóságában, de ma is megvan kisebb-nagyobb mértékben. Rendetlen iskolai viszonyok, hiányos iskolalátogatás, szülők grombaságai, iskolaszékek tulkapasai stb. sokszor elkészerítik az oly tanítót, ki hivatása magaslátán áll.

Ezekkel szemben csak egyetlen vigasztalása van meg a lelkiismeretes tanítónak, amit a Könyvek Könyve ily szépen fejez ki:

„Ha az én lelkem engem nem vádol: bizodalman vagyok az Istenben.“

Ha méltatlanságot, rosszakaratot, lenézetést, felreismerést kell szenvednünk, jusson eszünkbe a nagy száműzöttnek, Kossuthnak, remek mondása: „A néptanító szerepe a társadalomban olyan, mint a harmat a természetben: ember és marha egyaránt gázolja, de nyomában áldás és virány kel.“

Egyetlen ember, kit a mi nevelésünk tett hasznos tagjává az emberi társadalomnak; egy fa, mely arnyával enyhít ad a fáradt vándornak, gyümölcsével enyhíti szomját a szomjuhozónak; büszke önérettel töltse be belünk: ez az én művem! Ez az öntudat a legmúltóbb jutalma a kötelesség teljesítésének. Ez, igaz, nem jár anyagi haszonnal, sem ordóval, melylyel rang, tisztesség s magas állás jár.

Jó, jó! de hát elferne bizony egy kis anyagi jutalom is. Más hivataloknál mennyi ajándékot, tiszteletdíjt, kilométerpénzt kapnak az emberek; csak a szegény tanító ne kapjon semmit?

Kapnak a tanítók is némelykor jutalmat, de ez legtöbbször lealázó, s drágán kell olykor megfizetni, lelkiismeretének nyugalmát s önbecsérzetét kell érte adni. Azokban én, tisztelt kartársaim, elbeszélék két jutalmat, melyet 23 évi tanítói működésem alatt kaptam. Az egyiket most is őrzöm fiukom rej-

nan rendszeresített állomásainak betöltésére. Azaz még csak ott állunk, hogy a pályázat ki van hirdetve, a folyamatok szép számmal érkeznek, de hogy valósággal meg lesz-e a tanári szék betöltése, a felett némileg kételkedni a mult elszomorító emlékezetének hatása alatt szinte indokolt lenne. Hiszen ha mindig és következetesen az lett volna a mindeneket igazgató s mindenekben atyáskodni szerető egyházi felsőség nem eszményképe, hogy a nagy, dicső multtal bíró Bethlen főiskolát vagyoni erejéhez, a kor habadó kívánalmához, a protestáns hit-elet valódi szelleméhez mérten folyton fejlessze, állandóan erősítse; ha az lett volna partpolitikától ment lelkes törekvése, hogy a magyar nemzet ezen erős varát a szellemi erők legkiválóbbjainak biztos helyévé, a tudomány igazí székelyévé tegye: mennyi keserűség mennyi visszavonás maradott volna el, s e helyett már elértük volna régi, forró vágyunk teljesülését: a valódi mióta főiskolát, mely Európa legjobb, legszebb tanító és egyszersmind nevelő nagy intézeteivel egy sorban volna ismeretes.

De hát nem rekrimálnunk, csak azt jelezzük, hogy a tanulságokat nem feledjük s feledtetni nem hagyjuk. Azzal a reménnyel biztatjuk magunkat, hogy küzdelemmel bárde elérjük törekvésünket, s hogy nem találkozzunk újból a multhoz hasonló tapasztalatokkal az egyházkerületi közgyűlésen. Ezen föltesben tehát a főiskola előjáróságától várjuk a pályázatok beérkezése után az első, legfontosabb lépést a kijelölésre, ajánlattételre nevezve. Együttessen a következő képesítettség igazolását szeretnők megtalálni a leendő tanároknak: kiváló szellemi tehetség, alapos tanulmány, jeles előadási képesség, melylyel tantárgyat nemcsak megértetni, hanem meg is szerettetni tudja tanítványával; jó társadalmi módor, hogy e város és vármegye közeletében a tanszéken kívül is szolgálhassa a magyar közeletet; s végül igaz, benső ragaszkodás a főtanodához, meg pedig nemcsak azért, mert jól, sőt fényesen dotált abást nyújt; nekünk pusztan

csak kenyérkeresőkre itt nincsen szükségünk. Ide több kell: hő, igaz, benső ragaszkodás az Alma materhez, mely forró, ideális szeretetében áldozatra kész; mely nem tőr fondorlatot a nagy nemzeti érdekeket szíven hordó főtanoda egyetemé, szellemi és vagyoni érdekei ellen, mely híven őrzí, védi, fejleszti Bethlen Gábor szellemében a fejlődési hagyományt. Akiben nem élt, vagy nem él mindezeknek igaz tudata és hű érzelme: ha még oly kiváló volna is más tekintetben, annak kijelölése, megválasztása káros, sőt veszélyes volna. Egységes, egészséges szellem kell ide, mely éltet és elevenít jelent és jövőt egyaránt. Ezt kívánja, ezt várja a közérdek. **B.**

Magyar államvasutak.

Azt a francia közmondást, hogy azok a legjobb asszonyok, akikről legkevésbé beszélnek, nagy alkotásokra és intézményekre is jogosan lehet alkalmazni s ennek a nagy igazságnak kell tulajdonítani. — írja a „P. Corr.“ — hogy a magyar királyi államvasutakról s azokrak kitűnő vezetéséről sem a parlamentben, sem a sajtóban nem vesztegetnek sok szót. Annál ékebben beszélnek az alább közlendő adatok s minden szóval szében dicsérik a celtudatos igazgatást, a mintaszerű hivatalnokí kart, és minden kétséget kizáró módon bizonyítják, hogy a magyar államvasutakból ma már államfenntartó alkotás lett és egy nagy közgazdasági prosperitásra valló törekvésben szinte pelda nélkül álló missziót teljesít ez a szállítási intézmény.

Ehhez még pénzügyi szempontból is kitűnően jövedelmező intézmény a magyar államvasutak, melyek egyéb áldásos működése mellett a befektetett tőkét teljes 5%-kal képesek kamatozni.

A magyar államvasutak fejlődése forgalmi politikai és pénzügyi téren a zónatarifa életbeleptetése folytán a jelenlegi vezetés alatt oly kitűnően alakult, hogy sikerei a forgalom téren egyszerűen összehasonlíthat-

atlanok. Európa egyetlen vasutigazgató-sága sem dicsekedhetik a kilométerenkint való bevételek oly rendkívüli emelkedésével. 1888-ban 9,140.000 személyt szállítottak a m. államvasutak és 14,199.600 frtot, vagyis kilométerenkint 2035 frtot vettek be. E számok 1895-ben 34,318.000 személy után 23,953.596, vagyis kilométerenkint 3060 frtra emelkedtek, tehát hat év alatt 2035 frtről 3060 frtra, vagyis 50%-kal.

Egy egészséges forgalmi politika e nagy keretéhez nincs szükség további számokokra, és ha fejtegetésünkhöz még néhány részletet fűzünk ama társadalmi misszióról, melyet a magyar államvasutak teljesítenek, ezt csak azért tesszük, hogy mindenkiel könnyen megértessük azt a nagy tekintélyt, melynek ez a magyar intézmény a világ valamennyi közlekedési intézete közt örvend. A magyar államvasutaknál a dekrétummal kinevezett s évi fizetést élvező alkalmazottak száma 30.000, a napszámmal alkalmazottaké 150.000. Ha most ezek családtagjait számítjuk, minimális számításal 400.000 leleknek nyújtanak a m. államvasutak tisztességes, biztos existenciát.

Ezenkívül igen hasznos közvetlen szolgálatot is teljesítenek a kincstárnak a magyar államvasutak, amennyiben legkevésbé 10,000.000 frtra tehető az az összeg, melyet belyegekből és adókból minden kényszereszköz alkalmazása, tehát költség nélkül szednek be a kincstár számára.

Valóban nagy és imponáló számok!

Színház.

Szerdán zóna-előadásban és főképpen a tanuló ifjuság élenk érdeklődése mellett Kövessi Albert fővárosi életképe „A vígecek“ került színpadra. Kövessi okos — és magára nézve felette hasznos — dolgot cselekedett, mikor ezt az eleven, mulattató darabot, mely a milleniumi évben a városi-leti szinkör cassa darabja volt, megírta, — okos dolgot cselekedett Bokody is, mikor

mesterségre, hogy legyen ki őt venségére elartsa.

Befogadtam, a konyhán elfert a cseledekkel. Anyja szorgalmasan hozta a hetre való puliszkat, kapott hozzá ételmaradékot. Magyarul egy szót sem tudott erősen nagyot hallott, oda kelle ültetnem, ahol állani szoktam tanítás alkalmával. Szemét, száját kítatotta, úgy figyelt. Februárban jött s mégis elvégezte az első osztályt, következő évben a másodikat.

A vizgára eljött az öreg oláhné is. Egy szót sem értett magyarul, de a gyermek bátor feleletei s a jó öreg Gáspár bácsi nyájas kérdései ellágyították anyai szívet, örömkönyvet hullatott. Van az édesanyai szívnek egy internacionális nyelve, mely minden nyelven ugyanaz: az anyai szeretet.

Mikor vége van a vizgának, oszlik a közönség: urak, urnók, parasztok szokás szerint köszönik fáradságomat. Az öreg asszony is mellém lopózik, kis fehér takaró ruhát vesz ki hóna alól, hosszú hálálkodások közt kibontja a takaróruhát s kivész belőle egy ökölyi sajtot (bizonyosan segédkezett vagy egy juhós-gazdánál s a maradékot, mi nem fert a sajtformába, neki adták), kért, hogy fogadjam el e csekélységet, mert ő tudja, mit tettem fiáért: ha gazdag volna, meg is tudná jutalmazni fáradságomat, de

nincs egyebe, vegyem el e kis sajtot, ő is mástól kapta és nekem szánta.

Az egyszerű szavak, az őszinte tiszta indulat, melylyel adta, óriási kincsese tettek előttem az ökölyi sajtot, elerékenyültem s örömkönyvet ejtettem. Hogyne, mikor olyan helyről jött az elismerés, a honnan nem remeltem s nem is vártam!

Kedvesen vettem ez ajándékot, eszembe jutott a világ legnagyobb tanítójának mondanása: „Ez özvegy asszony ada bizonyára legtöbbet, mert a gazdagok csak a feleslegből adtak, de ez mindenét adá.“

Ez volt az első jutalmam, melyet nem adtam volna egy szerb „Takova“ rendjelért. Csak az a sajnálatos, hogy ez első jutalmam nem tarthatám meg emlékül, mivel meg-ettem oszonnára. Nagy nyomorúsága a szegény tanítónak, hogy hát ennie is kell.

* * *

Végére járt a kukoricza-szedés, már csak itt-ott lehetett egy-egy szegény embert látni, ki napszámmért vitette haza kukoriczáját a gazdákkal.

Hírül is adták, hogy hétfőn minden gyermek iskolában legyen, mert hát . . . megbüntetik (amiből ugyan nem lett soha semmi).

Seregelnek a muzsafiak. Eleven, jól táplált, barnaképű kis paraszt fiu jön be az iskola ajtaján. Azt a fáradságot nem veszi a pa-

raszt, hogy gyermekét személyesen hozza fel s adja a tanító gondviselése alá. A malacot a csordába? azt személyesen adja át a pásztornak, mert az vagyon, jószág; de a gyermek? . . . az csak nyomorúság. Ez is magára jött fel. Megáll a terem közepén s néz szerte-széjjel.

— Jó reggelt, kis fiam! Hogy hinak?

— Sándornak.

— Ki fia vagy?

— A tatáé s a mámaé.

— Jól van, kis fiam, hanem ezentul az enyém is vagy, nemcsak a tatáé és a mámaé.

Megfógtam a kezét s bevezettem az első osztályosok közé.

— Itt lesz a te helyed, a Pisti, meg a Jóska lesznek a szomszédaid, ismered őket?

— Igen.

A kis fiu tanítás alatt soha le nem vette szemét rólam, figyelmes volt, szorgalmasan és jól tanult. Egyetlen egyszer ki nem maradt az iskolából. Egyetlen paraszt fiu, ki nem csak a VI. osztályt végezte, de az ismétlő éveket is kitöltötte. Meg is latszott rajta.

Tanítványaimnak, mikor kibucsuznak az iskolából, mindig lelkökre kötöm, hogy ezután is legyenek jók, bizalmasak hozzám, én minden lépésüket figyelemmel kísérem, (az nem néptanító, aki azt hiszi, hogy ha

előadatta, kitűnő sz

Bokody szót a da és hogy elhiheti, get ismer és ismer nyolmi fo aranyvidé alkalmáb

Remel va es, S es Szil Sz e b e i tattak be kinyalt nek (ké jelleget maszkja

Ková szotta l mes sze tálna! sok olda

Külön a feit csaknem finomab zástól u

Igen házasi sok gyar rebe l ságát, a csino van ho szen.

A nő azt a kedves Vidó perepá pen na Jó v iránt r gyon f

kimen semmi ha na kérjél igazite kívül lehet, 17 év rasi-t többi könyv gát k

Eg appjav mert bátyj nincs lői h hoz. kapu Mon elégi hogy czár vizsg s r hog

U daln iktá

előadatta, és még okosabbat, mikor olyan kitünő szereposztásban, mint ez estén.

Bokody maga is pompás szerepet játszott a darabban, mint Müller kereskedő, és hogy pompásan is játszott, azt mindenki elhiheti, ki az ő nagyszerű alakító tehetségét ismeri, és ki ne ismerne Nagy-Enyeden, és ismerni, s több mint bizonyos, méltányolni fogja egy hét múlva a vármegye aranyvidéke is az abrudbányai campagne alkalmából.

Remek vigec quintettet képezett Kovács, Szabó, Krasznai, Derenghi és Szilágyi. Különösen Krasznai és Szabó valódi cabinet alakításokat mutattak be szerepükben, és előbbinek mint kinyalt és végtelenül öntelt kereskedőségnek (később vigec), utóbbinak, mint nevét, jellegét megtartott echt zsidó vigecnek, maszkja is kiválóan sikerült.

Kovács olyan odadással és kedvvel játszotta léha szerepét, mintha a hős szerelmes szerepekre egyáltalán nem is reflektálna! Ez is mutatja nagy tehetségét és sok oldalúságát.

Külön is ki kell emelnünk, hogy ámbár a fent említett szereplőket ezen szerepeik csaknem provokálják a tuzásokra, nagyon finoman, discretül és minden fölösleges túlzástól menten játszottak.

Igen jó volt Derék, a fiát alku szerint házassító apa szerepében. Piliának még sok gyakorlatra van szüksége, hogy a kerethez beilleszkedjék, hanem tekintve fiatalágát, kellő szorgalommal kinöveheti magát; a csinos alak és kellemes hang már megvan hozzá és a tehetség sem hiányzik egészen.

A nőknek ez estve kevés tér jutott, de azt a keveset jól betöltötték. Váradyne kedves szerelmes leánya volt és Fruzsza Vidorka sem lett volna rossz fruska a perepáty felsőbb leány szerepében, csak éppen na énekelte volna!

Jó volt C. Vertán Anna az ő Samuja iránt rajongó zsidó asszony szerepében, — nagyon fess és elegáns Szalóczy Irén, mint

kimennek az életbe növendékei, többet semmi kötelessége velök szemben nincs), s ha nagykorukban is valamiben fennakadnak, kérjék ki tanácsomat s én készséggel utbaigazítom. Én tanítványaim életét az iskolán kívül is figyelemmel kísérem, s amennyiben lehet, utbaigazítom, irányítom. Ez a fiú már 17 éves, ügyes, értelmes, szép termetű paraszt-legény volt. Amit nem igen tettek a többiek, ő téli estékre mindig kért olvasókönyveket, látszott rajta az igyekezet magát kiemelni a többi közül.

Egyszer hozzám jött arra kér, beszéljek apjával, hogy engedje a pénzügyörökhöz, mert csekély gazdaságukat az apja, meg a bátyja könnyen vihetik, három férfinak nincs mit tenni otthon. Kiszököztem a szülői beleegyezést, magam vittem el a biztoshoz. Eleinte nem akarták fölvenni, mert kapnak 3—4 gimnáziummal „uri fiukat”. Mondom, vegyék csak fel, mert ha nem kiélegető, elbocsáthatják, de én bízom benne, hogy meg fog felelni a kívánalmaknak. Dacára, hogy nem volt gimnázista, a felvételi vizsgát ügyesen kiállotta. Két éve fináncz, s már 200 frtot küldött haza az apjának, hogy vegyen vele földet.

Ujévre meggratulált. Gyönyörű és hosszadalmas levelet írt. Egy pár mondatát ide iktatom:

trafikos leány, csak ne akarná minden ilyen szerepben lábait elhajigálni magától.

De most sch... luss!

Csütörtökön Szabó Antalnak, a jeles komikusnak, jutalomjátékaképp O. F. Bergnek, a bécsi híres „Kikeriki” volt szerkesztőjének 4 felvonásos bohózata „Stern Izsák a házaló zsidó” ment felig telt ház előtt. Maga a darab már elavult és föllevenítése legfeljebb bizonyos reminiscenciákra ad alkalmat, hogy a bécsi antiszemitizmus egyik legtevékenyebb, leghírhedtebb faktora, O. F. Berg, fiatalabb éveiben filozemita darabokat is írt. Az előadás különben a gyengebbek közé tartozott. Kitünő volt Szabó a czimszerepben, pompás karrikaturák Károlyiné és Vertán Anna.

Pénteken a „Trilby” előkészületei miatt nem volt előadás.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szilágyi József okleveles tanítót az alamori népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

— **Temetés.** Mint lapunk közelebbi számában is említettük, dr. Nagy Albert, a balázsfalvi járás nyugalmazott járásorvosa, e hó 25-én hosszas és fölötté sulyos szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 27-én volt városi közönségünk legnagyobb részvételével. Temetésén testületileg jelent meg a vármegyei tisztikar, a városi tisztikar; ezenkívül résztvettek a temetésen a többi hatóságok tagjai, valamint a városi közönség nagy része. A halotti beszédet Szilágyi Farkas ref. lelkész mondotta, a városi dalkar pedig alkalmi gyászdalokat énekelte. Az elhunytat a reformátusok sirkertjébe helyezték örök nyugalomra, hová agg szülői, hűséges és önfeláldozó neje s testvérei mely bánata s városi közönségünk kegyeletes részvételével kíséri. A mélyen elszomorodott család a következő szomorú jelentést adta ki:

Dr. Nagy Albertné szül. Frenkl Ottilia, a megboldogultnak neje; Béla, Irma és Irén, gyermekei; Nagy Sándor és neje Kovács Karolina mint szülők; Nagy Karoly mint

„Köszönöm tisztelt Tanító ur irántam való jószágát azon percztől, mikor mint kis paraszt fiúnak megfogta kezemet s beültetett a padba, s azután mindig jóra oktatott, egész míg mostani helyzetembe besegített. Éltesse az Isten sokaig, hogy még sok szegény parasztfiúcskának nyithassa fel szeméit.

Hallom, hogy több rendbeli panaszt tettek a Tanító ur ellen a szülők, mert megbüntettek őket, miért nem küldik gyermekeiket az iskolába. Bocsásson meg nekik, nem tudják, mit cselekesznek. Az ők szeméiket nem volt, ki annak idején felnyitja, ők nem látnak.

Isten önnel.

Holtig hű tanítványa.

Sándor
fővigyázó

Ez az én másik jutalmam, amelyet már nem ettem meg, hanem örök asztalom fiókjában. Az első a szülő részéről, másik a tanítvány részéről. Mindkettő becses, mert megvan benne az őszinte elismerés, mely többet ér minden anyagi ajándéknál; mert míg azok rendszeren bizonyos kedvezményekért és czéltudatossággal adatnak s a tanítót lealázzák, addig az ily jutalmak mindig büzdítölög és fölemelőleg hatnak.

Szabó Gyula.

testvér, neje szül. Lux Ilona és gyermekeik Jolan és Erzsi; sógornője Frenkl Vilma és ennek férje Ujhelyi Gyula és gyermekeik, szintén sógornője Frenkl Viktória és ennek férje Kisfaludy Vidor és gyermekeik, maguk, valamint a közelebbi és távolabbi rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, hogy a híven szerető férj, jó apa, hálás fiú, testvér és rokon dr. Nagy Albert nyug. járási orvos folyó évi május 25-én este 8^{1/2} órakor, életének 42-ik, boldog második házasságának 5-ik évében, hosszas és fölötté sulyos szenvedés után meghalt. Egy hasznos élet szöveteke aludott ki a megboldogultban ideje korán, mely a szeretet cselekedeteinek vala szentelve. Kihűlt porai f. hó 27-én d. u. 3^{1/2} órakor fognak a háznál tartandó gyászszertartás után a reformátusok temetőjében nyugalomra helyeztetni. Beke legyen porai felett!

— **Necrolog.** Özv. Popp Györgyné született Marosi Klára, néhai Popp György kir. adótárnok özvegye, 56 éves korában hosszas szenvedés után Nagy-Enyeden e hó 26-án elhalt. A boldogultnak hült tetemeit folyó hó 28-án fényes szertartások közepette kísérték a vasuti állomáshoz, honnét Tordára szállítottatt, hol végtisztessége e hó 29-én tartatott meg. Az elhaltban Cseresznyés Gyula kir. adótárnok sógornőjét gyászolja. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Alólirottak mélyen megszorodott szívvel tudatják, hogy a jó testvér, nagynéne, unokatestvér, mostoha anyja özv. Popp Györgyné született Marosi Klára 1897. év május hó 26-án délután 5 órakor hosszas szenvedés után az aldozati szentség felvételével, életének 56-ik, özvegyiségének 12-ik évében megszünt élni. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 28-án délután 4 órakor fognak a háznál a róm. kath. vallás szertartása szerint beszenteltetni és Tordán leendő örök nyugalomra helyezés czéljából a helybeli vasuti állomáshoz kiszállíttatni. A végtisztesség Tordán május hó 29-én reggel 10 órakor fog a gör. kath. szertartás szerint megtartatni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 31-én délelőtt 10 órakor fog az Égek Urának bemutatatni. Nyugodjék csendesen! Katona Jánosné Marosi Emilia, Cseresznyés Gyuláné Marosi Nina, testvérek. Mezei Jánosné Rácz Kata, férje és gyermekeivel, unokatestvére. Kabán József áll. tanító, Hentes Jánosné Katona Helén, Katona Emilia, Katona János, Katona Aurél, Cseresznyés Gyula, Cseresznyés Ödön, testvéreinek gyermekei. Popp Bénéámin és Popp Aranka férj. Kutyán Aurélné, mostoha gyermekei. Katona János, Cseresznyés Gyula, sógorai.

— **Dr. Werner Gyula** orsz. gyul. képviselő, jeles munkatársunk kitünő tollából igen érdekes regényt kezdett meg a „Pesti Hírlap”. Akik ismerik „Anteuszt” és „Andrásfalvi de Andrásfalva” stb. regényeit, azok méltó gyönyörűséggel fogják olvasni a „Még virrad még valaha” című nagyobb regényét is, melynek színhelye részben N.-Enyed és vidéke, és amelyben sok olyan alak és esemény nyer új életet, minők egykor, 1848 előtt és alatt, ismeretesek voltak. A regényt a „Pesti Hírlap” után egyik előkelő könyvkiadó vállalatunk önálló kötetben is ki fogja adni. Érdekes volt látni azt a sok őszinte gratulációt, melyben Werner ismerősei körében, íróktól és képviselőktől, részesült; bizonyára ezt fogja tapasztalni az olvasó közönség részéről is, mi kétségkívül arra fogja buzdítani, hogy még ez év folyamán újabb művel gazdagítsa regény-irodalmunkat, melynek jelenleg aránylag kevés hivatott művelője van.

— **Áldozó csütörtökön** az ev. ref. templomban, a serdülő ifjak egyházba való felavatási (confirmatio) ünnepén, a már amúgy is magasztos ünnepet igen nagyban emelte

4. oldal.

a gondos betanulásban előadott ének és zene. Geiger Albert Kolozsváron lakó zongoraművész és zenetanár két igazán fenségesen szép egyházi dalat hallottuk nem kis meglepetéssel; az egyiket az ev. ref. kollégiumi ifjúsági vegyeskar adta elő a kollég. orchestra lis magánzenekara kíséretében; lélekemelően szép volt a gyermek- és ifju-sereg ajakáról mennybe szálló szent zsolozsma, az örök szépségű klasszikus formában megírt dal szabatos előadása s az igaz vallásosságot kifejező zenei motívumok minden tekintetben való érvényre jutása. A másik, még tán szebb formában megírt zsolozsmát a városi dalos-kör vegyeskara énekelte Zayzon Ferenc tanár szólójával és Veress Gábor tanár harmonikumkísérete mellett a dal szépségének megfelelő precíz, szépen színezett előadásban. Hallottuk még az ifjúsági magánzenekartól Flotow „Stradella“-ja nyitányát igen helyes értelmezéssel előadva, melyert a dícséret Pásztor Gyula VIII. g. o. tanulót illeti. Az ének-karok szabatos betanításáért s előadásáért az elismerésből jó részt írhat saját számlájára Veress Gábor tanár.

— **Utolsó előadás.** A mai nappal méltóan fejezi be Bokody Antal társulata a tavaszi évadot; utolsó előadásul is újdonságot hoz színiére: a budapesti „Vig-színházban“ legközelebb oly óriási szenzációt keltett, világhírű színművet „Trilbyt“, melyben a társulat összes drámai személyzetének kiváló szerepek jutottak. A két főalakot: Trilbyt Bokodyné, Svengilit Bokody játszik, és ez már magában véve is elég garancia arra nézve, hogy milyen élvezetes előadásra lehet kilátásunk. Mindenesetre nagy érdeme Bokodynak az, hogy előzetes programjában kifejtett ígéretet betartja és újdonságok folytonos színrehozásával a közönség érdeklődését csökkenteni nem engedi; hisszük és reméljük, hogy a mai újdonságot, mely minden vidéki színház megelőzésével nálunk adatik először, telt ház fogja nézni és élvezni.

— **Műkedvelői előadás.** A nagyenyedi iparos ifjak a lapunkban már jelzett műkedvelői előadást — tekintettel a színi idényre, mely csak holnap jár le — jövő csütörtökön jun. 3-án tartják meg. Színiere kerül a „Czigány“ a következő szereposztással: Várszegi, gazdag földesúr: Bako Károly. Kurta, nagygazda agglégény: Telegdy Imre. Gyuri, unokaöccse: Jakab Árpád. Márton, parasztgazda: Gilla Miklós. Rebeka, felesége: Egresy Teréz. Évi, leánya első férjétől: Tomai Margit. Zsiga cigány: Szathmáry József. Peti, Rózsá, gyermekei: ifj. Tomai Pál, Tomai Ilona. Ferke, urasági hajdu: Kiss Albert. Kisbíró: Szvoboda Miklós. Kondorné: Nagy Anna. Sári, Panni, Erzsébet parasztlányok: Vermesi Anna, Nagy Ida, Egresy Irma. Egy öreg: Ifj. Polon. Domokos. Násznagy: Debrezeni Gyula. I. vőfély Bakcsi Ferencz. II. vőfély Drágity Péter. Az előadás tiszta jóvedelme fele részben egy Fánta-emlék beszerzési alapja, felerészben az iparosok önképző-köre javára fog fordíttatni. Tekintve a nemes czélt, azt hisszük, fölösleges bővebben ajánlanunk e nagyszerűnek ígérkező előadást minden szépet és joert lelkesülő közönségünknek.

— **Felhívás Nagy-Enyed város iparos polgáraihoz.** Felhivatnak az összes képesítéshez kötött ipart űző iparosok, hogy segédeiket és tanonczaikat a nagyenyedi ipartestület betegsegélyező pénztáránál f. évi június hó 5-ig annyival inkább

jelentsek be, mert különben az 1891. XIV. t. cz. értelmében a kihágás miatt fel fognak jelentetni. Nagy-Enyed, 1897. május. A betegsegélyező pénztár.

— **Majális Zalathnán.** A zalathnai kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskola szegényebb sorsu tanulóinak fölsegélyezésére a zalathnai kereskedői kar kezdeményese folytán június hó 7-én nyári táncmulatságot rendez. A rendezőség élén dr. Szontagh Adolf elnök, Csánky József és Molnár Károly alelnökök állanak.

— **Figyelmeztetés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. é. április hó 30-án kelt 16203 sz. magas leiratával elrendelte, hogy az állomási haranggal való jelzések f. é. május hó 31-vel beszünttessenek és folyó év június hó 1-től kezdve az utazó közönség a vasuti kecsikba való beszállás idejére az üzletszabályzat 16. §-ának első bekezdésében foglalt határozomány értelmében kikialtással, nagyobb állomásokon megelőző kézi csemetéssel is hívassék fel.

— **Pályázat székely népmesék és mondák összegyűjtésére.** A Kemény Zsigmond társaság egy nagyobb székely népköltési gyűjtemény második részül pályázatot hirdet ezennel a következőkre: Kíván a társaság eredeti székely népmesék és mondák gyűjteményét. E gyűjtemény a székelyföldről, a nép ajakáról való s egy vidék e nemű termékeinek lehetőleg teljes gyűjteménye legyen s legalább 15 oly darabot tartalmazzon, mely nyomtatásban meg sehol sem jelent meg. A legmegfelelőbb gyűjteményt a társaság 300 koronával díjazza. A kiadás joga a társaságot illeti s ez fentartja magának azt a jogot is, hogy a díjjal kitüntetett gyűjteményen kívül a többi pályázók munkái közül is mindazt, amit saját czéljaira alkalmasnak talál: megtarthassa, kiadhassa, nyomtatott ívenként 30 koronával díjazza. A pályamunkák beküldésének határideje 1898. márczius 1-je, mikorra a társaság titkárához (Maros-Vásárhely, Szent-Miklós utca 62.) küldendők. Az eredményről ugyanazon év május havában tartandó közgyűlésen számol be a társaság.

— **Gyémántok a szájban.** Amerikában gyémántokkal plombozzák a fogakat. Egy fogorvos erről nemrég a következőket beszélte: „Meglepne önöket, ha tudnák, hány ember hord most gyémántot a fogaiban. Természetesen nem kicsinyeség a drágaköveket úgy elhelyezni, hogy valóban hasznára is legyenek az illetőnek s némely esetben ez a fog-üreg nagysága miatt nem lehetséges. Ha azonban valami kis repedésről, vagy az elő fogakban támadt csekély üregről van szó, nagyon könnyű dolog a hibát egy kis gyémántforgácsal pótolni. Foglalatul vagy csemetet, vagy aranyat használnak; ami a teknikat illeti, ez utóbbinak adok előnyt, de esztetikai tekintetből az arany kifogásolható, mert nagyon feltűnő. A fogat úgy készítik elő, mint egy közönséges plomhoz, arany- vagy csemet-betéttel alkalmaznak s aztán teszik be a gondosan készült gyémántot. Ha egy nő, kinek fogaiban gyémántok vannak, mosolyog, a kő a reá eső fényt visszaveti, s a hölgy csillogó sugarakat „mosolyog ki.“

— **Modern liliputiak.** Müller Emil, a taskendi liceum tanára, egy, a párisi földrajzi társulathoz intézett jelentésében azt írja, hogy Olssen és Felipson dán tisztek a Pamiron, Középázsiai kopár fősíkján, eddig ismeretlen törpefajt fedeztek föl; ez a törpe

nép csakis vadászati zsákmányból él, nem ismeri a pénzt vagy egyéb pénzürtéket, hanem teljesen ős állapotban van. Nemcsak az emberek, de még a háziállataik is törpék, az ökrök alig akkorák, mint az európai szamarak, a szamarak pedig olyan nagyok, mint a mi kutyáink stb. A népség visszamaradott, fejletlen termete. Müller szerint abban leli magyarázatát, hogy a kopár síkon kevés tápláló eledel terem, és ezek a modern liliputiak csak kis mértékben tehetnek szert megfelelő tápanyagra.

— **A delejesség mint hajtóerő.** George C. Pyle amerikai állampolgárnak sikerült a delejességet gőzmozdonyok hajtóerejének fokozására fölhasználni. Az e czélra szolgáló készülék erős villamdelejekből áll, melyeket épügy, mint a hajtókerekeket, egyenlő számban alkalmaznak a gép keretén olyformán, hogy a delejek sarkai az illető kerék mögött a vágányokhoz mintegy fel hüvelyknyire közelnek. A delejsarkok alatt levő vágány tehát a delej fegyverzetét képezi. Ha az áramot elzárják, a delejek a gép kerekét és a vágányokat oly erővel huzzák össze, hogy ez által az adhási minden egyes kerék után 10,000—20,000 fonttal emelkedik és így ugyanazon erő kifejtése mellett még 4—5 súlyosan megterhelt kocsi lehet a vonathoz akasztani.

— **Női kalapok a színházban.** Ki ne bosszankodott volna már a színházban, hogyha valamely előtte ülő hölgy magas vagy nagyon is fölzecizomázott kalapja előle a kilátást elfogja? A praktikus yankeek New-York államban a szépnem iránti kötelesség udvariasság dacára is vezettek a színházi élvezetek e megrontójával, amennyiben a nevezett állam törvényhozása 81 szóval 47 ellen olyan törvényjavaslatot fogadott el, mely a magas női kalapok viselését a színházban 5 dollár pénzbüntetés terhe alatt tiltja. A nevezett ülésen persze sok halog volt jelen a karzaton és amikor a javaslat felolvasták, az egyik honatya általános derűtség közt azt indítványozta, hogy a javaslat benyújtója minden jelenlevő hölgynek saját izlésének megfelelő új kalapot vásároljon.

— **Spanyolország nemzeti hőse** ez idő szerint Cirujeda ezredes, ki a kubai felkelők vezérét, Maceot, legyőzte. A hazaérkezett hadvezér utja Cadixből, hol partra szállt Madridba, egyetlen nagy diadalmenethez hasonlított. Cadixban harangok zúgtak és mozsár-ágyukat sütöttek el, amikor Cirujeda ezredes bevonult és tiszteletére a szekesegyházban hálaadó istentiszteletet tartottak. Még nagyszerűbben fogadták a punta-bravai győzöt Madridban, hol a közönség ezrei, a tanuló ifjúság, egyletek és testületek fogadták a pályaudvaron és ez a tömeg, amikor Cirujeda megérkezett, dörgő eljenzésbe tört ki. Az ezredest, ki a maga részéről a királynét, a hazát és a hadsereget éllette, a regens királyné nevében Echague tábornok üdvözölte és csak ezután jutott hozzá az ünnepelel katonatiszt, ki nejjével már Cadixban találkozott. Ahhoz, hogy tizenkét gyermekét megölelhessen. A vasutól polgári garda kísérte lakására Cirujeda ezredest, kit az egész uton lelkes ovációkban részesítettek. A házak egy részét tiszteletére fenyvesen fel-díszítették. Az ezredest, ki rövid pihenő után a királyi palotába hajtattott, a királyné szárnysegédévé nevezte ki.

— **Olcso konzultálás.** Praktikus módját eszelte ki az olcso orvosi vizsgálatnak egy fukarságáról ismert amerikai milliomos kisasszony. Heteket töltött abban a hitben

hogy gyógyíthatlan betegségben szenved, orvost hívatni azonban mégsem mert, nehogy a konzultálásért fizetnie kelljen. De félt a poliklinikumoktól és a nyilvános rendelőintézetektől is, mert attól tartott, hogy fölismerik és fukarságáért amerikai szokás szerint busasan megsarczolják. Egy szép napon azután beállított egyik életbiztosító társaság irodájába és bejelentette, hogy biztosítani kívánja magát. A társaság orvosa tetőtől talpig megvizsgálta a képzelt beteget és miután szervezetében semmi nyomát nem találta a betegségnek, fölvetelre ajánlotta. Csak ezt akarta a fukar kisasszony. Egészséges voltának tudatában boldogan sietett haza és midőn másnap a társaság ügynöke nála járt, azzal az üzenettel küldötte őt vissza, hogy meggondolta a dolgot és nem biztosít. A becsapott társaságon most fél Amerika nevet és dicséretet a fukar kisasszony élelmességét.

— **Az ördög bibliája.** Párisból írják, hogy Franciaországban a játékkártya „fogvasztásának” mérve feltűnő módon csökken. Ez azonban nem tulajdonítható az erkölcsök javulásának, hanem a magas kártyaadónak. A lefolyt évben 990,000 tucat kártyával kevesebb kelt el, mint a lefolyt évben, ami az összes forgalom 25 százalékának felel meg.

— **A francia korona gyémántjai.** Londonban a múlt héten elővették néhány ekszét, amelyek még a francia korona gyémántjaihoz tartoztak. Volt köztük egy derék-dísz, amely Eugénia császárné volt; oly terjedelmes, hogy elfödi az egész testet. 1400 gyémánt, rubin, szafir, smaragd, granát, ametiszt és gyöngy alkotja. De csak 35,000 frankot kinaltak érte és annyit nem adták oda.

— **Saskörnök között.** Vakmerő hősorságnak adta tanujelét egy olasz fickó, Renao Mossea Aostából. A fiu Jariu vadászszal együtt kiszimatolta, hogy a Montblanc keleti falán kőszáli sas fészkel s három napi keresés után a fészket meg is találták. Lesbe álltak, de mert a sas estig se jött, a fiu rászánta magát, hogy kötél segítségével leereszkedik a fészkebe. Egy kiugráson megerősítették a kötelet és a fiu csupán egy havasi lottal fölfegyverkezve leereszkedett a 40 méternyi mélységben a sziklafalon lévő fészkekhez, amelyben két nagy tojást lelt, melyeket magához vett. Ebben a pillanatban hatalmas sas közeledett a fészkekhez, mely a vakmerő fickót megtámadta. A fiu ügyesen védekezett a dühös madár ellen, míg azt a föntálló vadász egy alkalmas pillanatban lelőtte. A vadász erre fölhozta a fiut, kit a sas jól megmarcangolt ugyan, de komolyabb baja nem történt. A vakmerő fickó egy ízben már három tojást, máskor meg két fiókot hozott ki kőszáli sasfészkekből, anélkül, hogy hasonló támadásnak kitéve lett volna.

— **A Magyar Bazar** máj. 24-iki száma a következő tartalommal jelent meg: A legújabb műemlék (2 képpel). A pozsonyi díszelőadás szövege, írta gr. Zichy Géza. „Egy londoni ház”, írta Herder Ágnes. „Szomoruan... költemény”, írta Lampérth Géza. „Mrs. Trageskiss”, angol regény, írta Mrs. Campbell Pread. A nők munkaköre itthon s a külföldön. Egyesületi hírek. Új könyvek, zeneművek. Egészségügy. Zsófia alençonai hercegnő (arcképpel). A színek esztetikája. Graphologia. A szépség ápolása. A nagyvilágból stb. A párisi divatméliélet a legújabb párisi mintákat hozza és a szöveg között divattudósítást és eredeti párisi leve-

let közül Vicomtesse de Lezay tollából. A Magyar Bazar szerkesztője Wohl Janka, az egyetlen magyar írónő, ki irodalmi érdemeiért a koronás arany érdemkeresztet kapta kitüntetésül. A Magyar Bazarból készséggel küld mutatványszámot a kiadóhivatal: Budapest, Ferencziek-tere 3.

Meteorológiai jelentés május 26-tól 29-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
26	7	51.6	+15.2	—	10 ● 0.2		
	2	49.3	+21.1	SE	7	—	+22.2 +13.5
	9	50.6	+15.0	—	2	—	
27	7	51.0	+16.1	—	10 ● ny.		
	2	49.6	+22.2	S	7	—	+23.3 +11.5
	9	50.7	+14.6	—	2	—	
28	7	49.5	+16.3	NW	3	—	
	2	47.4	+22.0	E	3 ● 3.3	+24.6 +15.3	
	9	49.5	+16.9	—	4 ● 0.3		
29	7	52.8	+17.1	N	8	—	
	2						
	9						

Kilátás: Változóan felhős, zivataros hajlammal.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1-10-ig Borulat foka = 1-10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Közgazdaság.

Termesszünk több zabot.

Kezünkbe véve a statisztikai évkönyvet, zabtermelésünket illetőleg nem egy meglepő adatot fogunk azokból kiolvashatni. Feltűnő mindennek előtt az, hogy zab-kivitelünk apadóban, de behozatalunk ellenben emelkedőben van; míg ugyanis 1882-ben 73 000 métermázsza behozattal szemben 934 ezer métermázsát vittünk ki, vagyis a kiviteli többlet 861 ezer métermázsát tett ki, addig 1894-ben 192 ezer métermázsát hoztunk be 837 ezer métermázsza kivittel szemben, s így a kiviteli többlet már csak 645 ezer métermázsát tett ki, vagyis a 12 év alatt több mint 200 ezer métermázsza apadást mutat a behozatal és kivitel közötti különbözlet.

E körülménynek oka első sorban abban található fel, hogy a belföld ez iránybani szüksége is letenyésztésünk emelkedésével, az állatok intenzívebb táplálásával folytonosan fokozódik, de másrészt kétségtelen az is, hogy a zabbal bevetett terület apadóban van, bár a termés-átlagok fokozódnak. Míg ugyanis 1878-ban 1,154,726 hektár volt zabbal bevetve, addig 1894-ben csak 985,773 hektár, amely idő alatt azonban a hektáronkénti átlag-termés 1836 hektóliterrel 2523 hektóliterre emelkedett, s így, dacára annak, hogy a bevetett, illetve learatott terület apadt, az ország összes termése több mint három millió hektóliterrel szaporodott.

Az átlag-terméseket véve tekintetbe, a mai magasnak mondható buza-árak mellett is, a zab nem kevésbé jövedelmező a búzához, mert holdankinti átlag-termése nagyobb a búzáé, s még nagyobb lenne, ha nem a legrosszabb földeket jelölő ki a rozs-ter-

melésre. A statisztika is mutatja, hogy például Árva megyében a learatott területnek 57,49%-a zab; következik sorban utána: Sáros, Szepes, Máramaros, Besztercze-Naszód szóval a legszegényebb talajú megyék; de ettől eltekintve is tudvalévő dolog, hogy a magyar gazda többnyire sovány, trágyázatlan, avagy egyáltalán trágyázhatatlan területeken természet zabot, s innét van, hogy a nyugati intenzívebben, jobban művelt talajokkal bíró államokban a zabtermelés átlaga sokkalta nagyobb, mint nálunk, olyan-nyira, hogy adataik bennünket egészen meglepnek. Így például Németalföldön terem hektáronként 1 hat. hold 0.575 hektárralag 39 00, Belgiumban 35.76, Angolországban 34.52. Dániában 27.09, Németországban 25.37, Franciaországban 22.62, Amerikai Egyesült Államokban 22.31, Magyarországon 20.01 hektóliter 10 évi átlagban. Látható tehát ezen kimutatásból, hogy Belgiumban csaknem kétszer akkora a zab átlagos termése, mint nálunk, amiből tehát az következik, hogy nemcsak a zabtermelésre szánt területet kellene nagyobbítani, de módunkban volna a termés-átlagokat is igen jelentékenyen fokozni, ha a trágyázással vissza adnók mindazt talajunknak, amit attól elvontunk.

Ezt elérendő, nem volna megegyedhető, hogy valamely talaj csak minden 6-8 évben trágyáztassék, hanem minden esetre harmad-negyedévenként. Ha elegendő nagy az állat-állomány, úgy az alföldön ezt meg is lehet tenni; sajnos azonban, a felvidéken ez sok helyt nagy nehézségbe ütközik, mert ott zabföldekül a legmagasabban fekvő szántókat szokták kijelölni, ahová a trágyát felvinni nagyon is nagy megerőltetésébe kerül az igaz-erőnek. Inkább meg kell azonban az igát erőltetni, semhogy holdankint csak 4-5 métermázsza zabtermést arassunk, mert ilyen szegénytelen kicsi termések még a szántásra fordított munkát sem fizetik meg. Ha a trágya-mennyiség nem volna elegendő, szuperfoszfáttal kell segíteni a dolgon, amelyből egy — egész másfel métermázsát hintvén el kat. holdankint, a termést jelentékenyen fokozhatjuk egyes esetekben, különösen ha kevés chili-salétromot is alkalmazunk fejtrágyául kétszeresre is.

Ha országszerte nagyobb területen termesztenek zab, ennek kétségtelenül az előnye is megvolna, hogy következképpen a búzával bevetett terület valószínűleg, ha nem is sokkal de valamivel csökkenne, s így az ország buzatermés-fölöslege apadna.

Piaczi árak.

Nagy-nyed, 1897. május 23.

Buza legjobb	1 véka	1-
" közepeszerü	"	— 90
Kétszeres legjobb	"	— 80
" közepeszerü	"	— 75
Rozs legjobb	1 véka	— 80
" közepeszerü	"	— 75
Zab legjobb	"	— 50
" közepeszerü	"	— 45
Kukorleza (tengeri)	"	— 62
Burgonya	"	— 30
Széna legjobb	egy szekér	8 —
Szalma legjobb	"	1.50
Bikkfa 1 köbm. keresztirakás nélküli, 1 m. hosszú	"	3.50
Cserfa 1	"	2.50
Tölgyfa 1	"	3 —
Faszén kemény	egy hektoliter	1.80
Marhahús	1 kilogramm	— 40
Sertésbús	"	— 52
Szalonna	"	— 72
Disznózsír	"	— 80
Vöröshagyma	"	—
Fokhagyma	"	—

Csarnok.

A Laczházy-kastély.

— Irta: Molnár Gyula. —

Eplög.

I.

Özv. Laczházy Gáborné betegen feküdt a Laczházy-kastély egyik földszinti, déli oldalon fekvő szobájában. A beteget mély csend vette körül, az öreg grófné nehéz lélegzetét aggódva leste és figyelte a leánya, Sarolta, akinek férje, Arthur herceg, az áprilisi hadgyakorlatokon vett részt.

A szoba felhomályában csak lassan, nesztelen léptekkel surrant végig a fiatal asszony, nehogy felebbressze az alvó öreg anyját, kit a kör már teljesen erőtlenné tett.

Sarolta azt az időt, melyet édes anyja alvása közben magának foglalhatott le, rendszeresen levélírással töltötte el az áprilisi mérsékelt verőfényben fürdő verandán. Ma délelőtt is levelet kapott az urától, hosszú, édes levelet, telve a férfi komoly, igaz érzelmeit tolmácsoló szavaival, melyek teljesen meghatották a fiatal asszonyt.

Sarolta nagy átalakuláson ment keresztül azóta, mióta megtudta, hogy Lőrincz általánosan ismert és bevallott kedvese Ivonne hercegnének. A fiatal ember iránt táplált poétikus érzelme lassan tovaillant lelkéből a tudat nyomán, mint egy gonosz álom, s bár a csalódás fájt és rosszul esett szívének, az élet számos körülményei közben a férje gyengéd és odaadó vonalmában keresett és talált teljes feledést.

Sarolta nem szerette az urát egykor, de most valódi imádatlással esüggött rajta és megszerette, mert jó és udvarias férfi léte imádatú gyöngédséggel vette körül a feleséget, mi lehetetlen, hogy hatással ne legyen egy oly asszonyra, minő Sarolta is volt.

Aztán hozzá még anya volt, kedves kis szöszke apróság, egy ökölyi kis leánya. Mártha játszadozott körülötte, ki igénybe vette csaknem minden idejét és szórakoztatta őt magában. Egy erős kapocs volt ez, záloga a szeretetnek és gyöngéd emlékeztetője a férjnek, ki távol a hadviselés izgalmas mozgalmában veve részt, talán épp oly kedves gondolatokkal foglalkozik és épp úgy szeretettel gondol a kis Márthácskára, mint azt az édes anya teszi ki hosszú leveleibe kezd és leírja apróra, miket tesz a kis leány és mennyire várja haza a papát, ki oly meleg szeretettel övezi körül a leányt.

A papa! Apuka! Minő kedvesen mondja ki e szavakat a gyermek, és vidám, hangos kacagásától, mely olyan, mint egy ezüst esengetyű hangja, visszhangoznak a Laczházy-kastély ősi falai, melyek közt bár betegen fekszik a nagy asszony, de e hangok hallatára új életpir önti el a fonyadt arc ránczos vonásait.

És Sarolta ilyenkor boldog, szeretettel esökol kezét az édes anyjának, ki halkán sugta oda neki:

— Csakhogy boldognak látlak benneteket, így nyugodtan halhatok meg!

Boldog! Igen, boldog volt Sarolta e környezetben és a mult csalóka képei már nem jártak kísérténi hozzá. Lőrincz még Párisban megpróbálta pár ízben közeledni hozzá, de a fiatal asszony, ki akarata ellenére jutott a történet tudomására, meghiusította a férfit hozzá való jutását.

Aztán mikor látta, hogy másként le nem

rázhatja magáról a férfi tolokodását, reávette férjét arra, hogy hagyják oda Páris és térjenek haza Magyarországra.

Azóta nem is igen gondolt reá az ifjura, ki egykor ábrándképe volt, sőt bünsnek érezve magát, Sarolta annál jobban igyekezett szeretni a férjét, hogy pótolhassa a mulasztottakat.

És ma is a levelírásba elmélyedve, nem igen vette észre, hogy egy idegen, barna arcú férfi, elegáns öltözékben, csaknem nesztelenül halad fel a verandára vezető lépcsőfokokon és bizonyos távolban megállott előtte.

Nézte, hosszasan nézte.

Az egyik pillanatban a hercegné visszafordult és észrevette a jövevényt. Megismerte és szinte érdes hangon kérdezte:

— Mit keres itt? Hát már nem hagy fel tolokodásával?

A férfi arcát ellepte a pir és szenvedélyes kitöréssel válaszolt:

— Hallgasson meg, hercegné. Meg kell hallgatnia!

— Nem akarom! Mentségére nincs szükségem; ahogy eddig meg tudtuk élni oly nagy távolban egymástól, úgy most is meg lehetünk.

— Szeretem, hercegné, még most is, oly forrón, mint leánykorában szerettem. Ne itéljen el a történetek miatt.

Fenséges mozdulattal emelkedett fel a fiatal asszony.

— Eddig még tiszteltem, de mostani eljárása és tolokodása folytán megvetem önt, Méray Lőrincz; úgy látszik, a párisi élet kiölt önből minden jóra való érzést, mert különben jelenlétével nem inzulnána egy fiatal asszonyt akkor, mikor a férje nincs itt.

— Szeretem örültem, Sarolta és enyémnek kell lennie, arra esküszöm.

Közeledett tárt karokkal a fiatal asszony felé, aki ijedten állott előtte, mintha lábai a földre gyökereztek volna.

— Távozzék, mert segítségért kiáltok! — sikoltott ijedten az asszony.

— Soha! — felelte a férfi elvakuitan.

— Gyáva! — kiáltotta oda a szemébe az asszony és védelmezőleg emelte fel karjait a férfi ostroma ellen.

E pillanatban a verandára nyíló ablak felnyílt és azon a nagyasszony beteges alakja hajolt ki lázban, betegen, és jobb kezében egy revolvert tartott, melyet erős, nem reszkető kézzel sűtött el. A kis kaliberű golyó átfurta a fiatal ember ezilinderét.

A küszöbön pedig a kis leánya egy hatalmas new-foundlandi eb társaságában jelent meg és az idegent meglátva, sikoltva rohant anyjához.

— Szultán! — kiáltá Sarolta, és az eb támadólag ment neki az idegennek, ki csak hidegvérének köszönhetette, hogy könnyű szerrrel menekülhetett meg a kutya fehér, erőteljes fogaitól.

— Anyám! — sikoltotta megijedve a fiatal asszony és oda rohant beteg, lázban fekvő anyjához, ki ájultan hevert a padlón. A komorna segélyével nagynehezen ágyba fektettek az öreg asszonyt, kinek halála nemsokára gyászba borította a laczházi kastélyt.

Visszatért a bátor, hős ösök közé, de megmentette leányát.

Sarolta pedig sohasem említette fel férje előtt a lefolyt jelenetet, mert akkor meg kellett volna magyaráznia sok mindent.

II.

Egyszer évek multával hallotta csak, hogy Méray Lőrincz petervári nagykövetnek nevezte ki a király, és férje említette meg Sarolta előtt azt, hogy ez az a fiatal ember, kivel egyszer Párisban találkoztak volt és ki Ivonne hercegnét vette el feleségül.

Sarolta közönyösen szólalt meg és csak ennyit mondott:

— Ah! emlékszem reá! . . .

Figyelmüket azonban teljesen lefoglalta az a távirat, melyben a jószágigazgató tudatta a herceggel a „Laczházi kastély” leégését, mely teljes belső berendezésével együtt a lángok martaléka lett.

Sarolta zokogásra fakadt és csak férje hosszú vigasztalása után tekintett, boldogító mosolylyal szemében, arra a férfira, kit immár megszeretni tanult.

(Vége.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Haszonbérlet.

Báró Vay Béla ur ó nagyméltóságának Alsófehér vármegyében Oláh-Tordas és Ispánlaka községeinek határaitban együvé tagosított 1300 hold kiterjedésű jó minőségű birtoka az 1897. év szept. hava 29-én kezdődőleg több évre haszonbérbe adandó.

A haszonbérlet feltételeire nézve az érdeklődők értekezhetnek Medgyes Bálint ügyvéddel Nagy-Enyeden.

1113 6—6

László József gyógyszerész Maros-Ujvárt ajánlja patkányok és egerek pusztítására a biztos hatásu

patkány- és egerpusztító-t,

mely minden körülmények közt 6—8 nap alatt minden patkányt és egeret kiirtja, amit számos elismerő nyilatkozatok bizonyítanak.

A patkány- és egerpusztító azon megbecsülhetetlen előnye van minden más patkány- és egerirtó szer előtt abban, mert bátran nappal is alkalmazható, anélkül, hogy a házi állatokat gondosan el kellene zárni, mert azoknak nem árt, de azok azt meg sem eszik.

Teljesen kipróbált szer és hatása bámulatos.

Ára 1 doboz patkány- vagy egerpusztító használati utasítással 1 frt.

„ 6 „ „ „ „ „ „ 5 „

Kizárólagos készítője: László József gyógyszerész Maros-Ujvárt.

Raktár Nagy-Enyeden: Papp János gyógyszerésznél.

1123 2—3

Alsófehér vármegye főispánjától.

Sz. 270. 1897.

főisp.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bízott Alsófehér vármegye kisenyedi járásában Koneza szék-helylyel rendszeresített járás-orvosi állomás üresedésbe jövén, ezen 500 frt évi fizetés és 150 fit uti átalánnyal egybekötött **járas-orvosi állásra** ezenel pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt és életkorukat, családi állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat, úgy az 1883. évi I. t.-cz. 9. ik §-ban előirt minősítésüket, valamint a tiszti orvosi vizsga sikeres letételét igazoló bizonylataikkal felszerelt folyamódványaikhoz **hozzám folyó évi június hó 20-ig** terjesszék be.

Nagy-Enyeden, 1897. május 15-én.

Zeyk Dániel,

főispán.

1118 3-3

Sz. 591-1897. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a Patria takarékpénztár részvénysárság végrehajtónak kiskeréki Baues Juon és társai végrehajtást szenvedők elleni 226 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék kerületében, a vizaknai kir. járásbírósg területén levő Kiskerék község határában fekvő 52. sz. tjkvben A+ 1. r. 38 2, 38 3; a kiskeréki 53 sz. tjkvben A+ 1. 3. 4. 6. 7. rend 1019, 1112, 1311, 1312, 1313, 1314. 1455 1, 1654 hr. sz. A+ 1-5., 7. 9-12 rend 788 2, 789, 975 2, 996, 1083 2, 1321 2, 1617 2, 1645 1, 1679 2, 1763 2 hr. sz., nemkülönb ezen tjkvből a 430 sz. tjkvbe áment 1315 2, 1481 3, 1803 2 hr. sz., jelenleg a Nienla Gyorgya nevében álló és az ő tulajdonát képező ingatlanokra az árverést 1638 frtbn ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi **június hó 18-ik napjának** d. e. 10 órája Kiskerék község hazánál levő megartása nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi. hatósága.

Vizaknán, 1897. évi február hó 26-án.

Szentmiklósi József,
kir. alj. bíró.

1125 1-1

701. sz.

H. 897.

Hirdetmény.

Alsófehér vármegye közigazgatási bizottsága az 1897. évi április hó 12-én kelt 710. és 714. számú rendeletével a nagyenyed-ispánlakai törv. hat., Nagy-Enyed átkelési szakaszán szükséges védkorlátok és kerékvetők felállítását 455 frt, és a szt-imre-balázsfalvi törv. hat. uton a mihálczfalvi Maros-híd feljárójánál igényelt védkorlátok előállítását 525 frt 40 kr összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából az **1897. június hó 5. ik napjának d. e. 10 órája** a nagyenyedi magy. kir. állam-építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyzői óhajtók felhivatnak, hogy

a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat utvonalonként elküldnitve külön boríték alatt a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem ognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagy-Enyeden, 1897. május 26.

Alsófehérmegyei m. k. építészeti hivatal.

1126 1-1

Legbiztosabb szer
székrekedés, étvágytalanság, gyomorfájás és az ebből
eredő bajok ellen a Zenke Zoltán

BARÁT-ITAL

növényeszer gyomor-likör készítménye.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára
40 és 80 kr.Kapható Nagy-Enyed minden fűszerkereskedésében,
továbbá a készítőnél utáuvét mellett H.-M.-Vásárhelyen.**Csak a „barát“ védjeggyel ellátott valódi!**A nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi, valamint az osztr. cs. kir.
ker. miniszter urak által kihirdetve és törv. védve. 1103 7-10**EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.**Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat
és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztricsány Lajos**
urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű**Roman és Portland cementet**küldünk. A beocsini cement legjobbnak bizonyult minden gyárt-
mány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini
gyártmányokból legolesobban szállít bármekkora mennyiséget.Tisztelettel **BEOCSINI CEMENT UNIO.**Nagyenyedi bizományosunk **Bisztricsány Lajos** ur
**1 frton felüli vetemény- és virágmagvak ren-
delésénél 5%-ot visszafizet** a rendelőnek. A magvak
jóságáról és frissességéről jót állunk.

Mauthner Ödön.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt minden-
denkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredmény-
ről szavatolok, ellenben a pénzt teljesen visszaadom. **Friss
caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdiniát és orosz
halakat** jutányosan ajánlok.

Legjobb **Vermorell permetező** és külön részek is
lesznek raktáromon, valamint legjobb, legerősebb **kékkő**
legjutányosabban nálam szerezhető be.

Javított Vermorell-szerkezetű **peronospora fecskén-
dőket 15 frt 50 krért** teljes jótállás mellett ajánlok.

Teljes tisztelettel

Bisztricsány Lajos.

1028 15-52

Friss székegy turó és carhol mindig kapható.

STEARIN GYERTYA EGY CSOMAG 35 KRAJCSÁR.

JOZU CUBAKAVE KILÓJA 1.60, 2-2.10.

Iroda: Főter 38. sz. Telefon-sz. 5. és 6.

**NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izlées kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek”
egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Ujdonságok
mindig nagy választékban.

Előzetes
helyben ház
va vagy vidék
küld
Egész évre
fél évre
Negyedévre

Hirdetés

ezert
kr. Keres
rosok külön
ményben r
Bélyeg

nyitár s

Ma

Azok

jelen v

G e z a

sében

be, ali

mást,

gyakor

legnag

katona

lat, é

kifejez

dig, an

konste

Hos

ket a

a mag

baró

litikai

javasl

amem

követ

Bá

alatt

vált

zóján

az im

tak fa

kitün

Pusz

A le

Az a

A le

Szer

A sz

Ősz

Om

Szer

Bus

Kint

Még

Szép

Szó

De

Egy

—

Ter

Vag

A v